

DM. De Morgen

De Morgen WEBSITE 24/08/2026 - 03:00

Hoe droogte en doodtij de haven van Antwerpen onder druk zetten, en waarom de regen net op tijd kwam

In de haven van Antwerpen zorgen de lage waterstanden nog even voor kopzorgen. Maar dankzij de regen van de laatste dagen lijkt in de rest van het land het ergste leed geleden.

‘Doodtij’ heet het fenomeen dat de afgelopen dagen in de Antwerpse haven nog even spannend maakte. Twee keer per maand werken de getijkrachten van maan en zon elkaar tegen, met een lage waterstand van de Schelde tot gevolg. Normaal levert dat geen problemen op maar na de droogte van de voorbije weken was het toch even opletten, vertelt Lennart Verstappen, woordvoerder van Port of Antwerp-Bruges.

“Vooral op de rechteroever hebben we het waterpeil extra in de gaten gehouden. Daar ligt namelijk de chemische cluster met heel wat bedrijven die een hoge waterbehoefte hebben.” Om het waterpeil op niveau te houden, werd in de dagen voor doodtij extra water vanuit de Schelde in de havendokken gepompt. “Op die manier creëren we een buffer die ervoor zorgt dat de situatie zowel voor de scheepvaart als voor de chemische bedrijven steeds veilig blijft.”

Ondertussen zijn, dankzij de regen van de laatste dagen, in de rest van de Vlaamse waterlopen de grootste problemen van de baan. Al is er nog geen sprake van structureel herstel, waarschuwt hydroloog Patrick Willems (KU Leuven). “Net voor het begon te regenen hadden we een neerslagtekort van 160 millimeter per vierkante meter. De afgelopen dagen is zowat 30 millimeter neerslag gevallen. Bijlange na niet genoeg om het tekort weg te werken dus. Wanneer er nu nog eens een periode van droogte volgt, zitten we binnen de kortste keren opnieuw in de problemen.”

Ondanks het neerslagtekort leken de problemen op de Vlaamse waterwegen mee te vallen. Zeker in vergelijking met de rampberichten die ons over rivieren als de Rijn en de Donau bereikten. “We zijn de afgelopen jaren veel slimmer geworden”, legt Willems uit. “Tien jaar geleden was dit soort zomer een veel groter probleem geweest. Maar het is al de zevende te droge zomer op tien jaar tijd. We weten ondertussen veel beter welke maatregelen we moeten nemen om de schade te beperken.”

Dan heeft Willems het bijvoorbeeld over het gegroepeerd doorvaren van sluizen, het dichtzetten van irrigatiekanalen langs het Albertkanaal of het inzetten van pompen langs datzelfde kanaal.

“Stuk voor stuk ingrepen die effect hebben, maar die wel een grote impact hebben op de scheepvaart, de landbouw en de natuur. En dan hebben we het nog niet over de kostprijs voor de overheid gehad.” Bovendien volstonden de maatregelen die de voorbije weken werden uitgerold maar net. Om het waterpeil van het kanaal Gent-Terneuzen te handhaven, had de Nederlandse overheid een gigantische pomp klaarstaan die water vanuit de Westerschelde naar het kanaal zou overhevelen.

Alleen zou op die manier zout water in een zoetwaterkanaal terechtkomen. “Dat heeft een enorme impact op het hele hinterland”, weet transporteconoom Thierry Vanellander (Universiteit Antwerpen). “Niet alleen de landbouwgebieden langs dat kanaal zouden te lijden hebben onder die verzilting, ook voor de mechaniek van sluizen is dat zout nefast. Gelukkig kwam de regen net op tijd.”

Pieter Dumon

